

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!



БУРЯАД

БҮГЭДЭ АРАДАЙ СОНИН

ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-һээ гарана

2009 оной
августын
27
Четверг

№ 34
(21728)

Намарай эхин
хара бишэн
харын
7
гарагай
5



Буряад
Унэн

Манай сонин Россин хэблэлэй алтан жасада оруулагданхай

РОССИН ПРЕЗИДЕНТ ДМИТРИЙ МЕДВЕДЕВ БУРЯАД ОРОНТОЙ ТАНИЛСАА

Россин толгойлогшын Буряад дайдада үнгэргээн албан хэрэгэй уулзалганууд Сибириие хүгжөөлгэтэй холбоотой.

Понедельниктэ, августын 24-дэ, Буряадай Правительстада Россин Президент Дмитрий Медведев зүблөө үнгэргэбэ. Энэ зүблөөндэ гүрэнэй дээдын тушаалта ноурай мэдэжэ шийдхэхэ асуудалнууд хэлсэгдэбэ. Буряадай Президент - Правительствын Түрүүлэгшэ Вячеслав Наговицын эндэ элидхэл хэбэ.

Россин Федерациин Президенттэй хамта ехэ бүлэг тушаалта ноурунууд Буряад орон ерэлсээ. Эдэмнай хэд бэ гэбэл, Россин Правительствын Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Игорь Шувалов, граждан оборонын хэрэгүүдэй, онсо байдалай болон гэнтын аюулай хойшололгуудые усадхаха талаар Россин Федерациин министр Сергей Шойгу, Россин региональна хүгжэлтын министр Виктор Басаргин, Россин транспорттын министр Игорь Левитин, Россин Федерациин энергетикын министр Сергей Шматко гэгшэд боллоно. Тэрэшэлэн Сибириин федеральна округоор Россин Федерациин Президентын бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэ Анатолий Квашнин болон Сибириин мого ноутагуудай губернаторнууд Улаан-Үдэ ерэлэн байна. Нэрлэбэл, Алтай Республикын - Александр Бердников, Забайкалийн хизаарай - Равиль Гениагулин, Томско областиин - Виктор Кресс, Эрхүүгэй областиин - Дмитрий Мезенцев, Омско областиин - Леонид Полежаев, Новосибирскэ областиин - Виктор Толоконский, Кемеровскэ областиин - Аман-Гельды Тулеев, Красноярска хизаарай Александр Хлопонин, тэрэшэлэн Хакаси Республикын

Правительствын Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Александр Гольшев ба Тыва Республикын Правительствын Түрүүлэгшэ Шолбан Кара-Оол. Энээнһээ гадна акционернэ "Российские железные дороги" бүлгэмэй президент Владимир Якунин, тийхэдэ "Базовый элемент" компаниин эзэн Олег Дерипаска гэгшэд Буряад орон ерээ.

Буряадай Президент В.В.Наговицынай хэлэһээр, бүхы республика, тусхайлан хэлэбэл, Улаан-Үдэ хото манай регионной ажабайдалда мартагдашагүй дэмбээлтэй үйлэ хэрэгтэ найнаар бэлдээ. Тийхэдэ үндэр дээдэ хэмжээндэ хаяхан үнгэргэгдэһэн Мэдээсэлэй, Экономическа, Залуушуулай болон нуралсалай хуралдаанууд энээндэ ехэ бэлдхэл боложо үгөө.

Ерэн үдэртөө Дмитрий Медведев Ивалгын дасан хүрөө. Удаань Президент Улаан-Үдэн авиационно завод ошожо хараһан байна. Энэ предприятия авиационно-промышленностиин болон оборонно-промышленна комплексын түрүү зэргэдэ тоологдоно. Үйлэдбэрийн талаар ехэ хүсэ шадалтай энэ предприятия богони болзорто шэнэ түхэлэй ниидэлгын апаратуудые шудалжа, бүтээхэ аргатай юм.

Энэл үдэрийнгөө үдэшэлэнийн Н.Бестужевай нэрэмжэтэ Гүрэнэй Ород драмын театрта гүрэнэй толгойлогшые хүндэтэйгөөр хүлээн абаа.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албан. Р.Н.БАЗАРОВАЙ, Д.АЛТАЕВАЙ фото. (Үргэлжэлэһын 8-даху ноурта).



Авиационно-дө болонно хуралдаан үдэ



Зонон дүхэриг соо



Хамба-лама Дамба Любимовтэй

УВАЖАЕМЫЕ ЧИТАТЕЛИ! ПОДПИШИТЕСЬ НА НАШУ ГАЗЕТУ

- Экономика и культура во времена глобальных перемен
- История, традиции и современность
- Бурятия – особая зона развития туризма и экологических проектов
- Бурят-монголы и мировое сообщество
- Астрология и мистика
- «Бадма баабайнда баяртай, хүхюүтэй даа» (страница юмора и смеха)
- «Восточная пчелка» (детская полоса творчества)
- Из сокровищницы мировой литературы, монгольских летописей, из золотого фонда бурятской литературы

ТВОРЧЕСКИЕ КОНКУРСЫ:

- «Лучшие люди Бурятии»
- «Символ девяти знамен»
- «Буряад унэн» – «Духэриг» – центр литературной жизни Бурятии.

По вопросам подписки на газету с получением в редакции или с доставкой в организацию (не менее 10 экземпляров) обращаться в отдел распространения по адресу: г. Улан-Удэ, ул. Каландаришвили, д.23, тел.: 21-50-52, факс: 21-54-54.

По вопросам подписки газеты по почте обращайтесь в почтовые отделения Почты России до 20 числа каждого месяца.



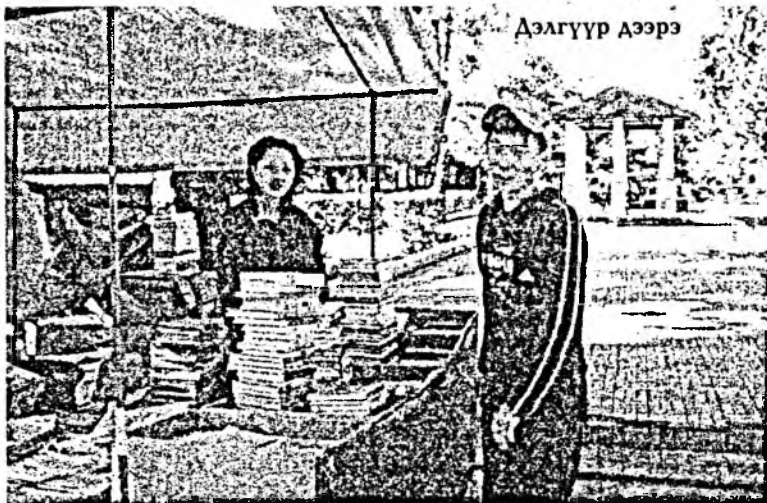
ҮХИБҮҮ НУРГУУЛИДАНЬ СУГЛУУЛХАДА ХЭДЫТЭБ?

Эдиршүүлье нургуулида суглуулхата хэды мүнгэнэй болохо тухай тооложо үзэе.

Минии нэгэ танил эхэнэрэй хүбүүн нэгэдэхи класста ороно. Эжынь хүбүүндээ мүнгэ гам-хгүй, хубсаһа хунар, гутал, сүмхэ, ном болон канцтоварнуудые худалдажа абаба.

Номой сэн мүнөө жэл ехээр дээшлэбэ. Тиимэһээ заншалта программаар эхин классуудай учебнигүүдэй комплект 2 мянган түхэригтэ болоно. Тиин энэ сэн бага сага дээшээшье бодохо болоно, юуб гэхэдэ, заншалта бэшэ программын номууд үнэ-тэйшэг.

Ручка, карандаш, фломастер, пенал, зурагай альбомууд, линейкэ, пластилин гэхэ мэтэ хурагшын хэрэгсэлнүүд 800 түхэригэй болохо. Тиин баһал сэн дээшээ бодохоо һанаха. Бүхы эдэ хэрэгсэлнүүдээ хурагша рюкзак соогоо хэхэ юм. Тус



нургуулин сүүмхэ 340 түхэригөө эхилээд, 1500-1700 түхэриг хүрэтэр сэнтэй байна.

нургуулин формо, гутал аэлгүүр дээрэ, магазин соо элдэб сэнтэй. Зохида һайн материалтай юумэ худалдажа абабалтнай, 4 мянган түхэригэй болохо.

Тиигэбэл 7-8 мянган түхэригөөр суглуулха арга байна. Тиин бүри һайнаар суглуулха гэбэл, арбагаран мянган түхэриг заал наа гараха.

Зарим нургуулинуудта хуушан учебнигүүдые худалдадаг зан-

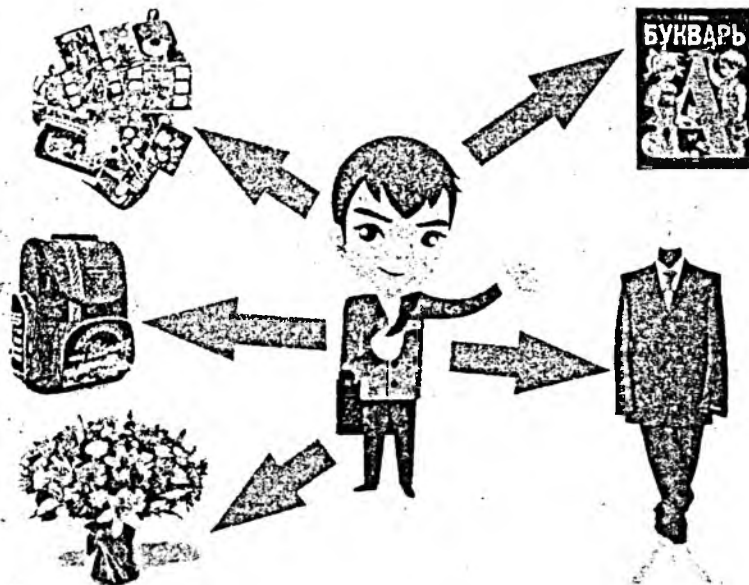
шалтай. Тиимэһээ үнэгүйгөөр худалдажа абахаар байха. Жэ-шээлбэл, учебнигүүдэй комплект - 800-1000 түхэригэй байжа болохо.

Ранец, портфель, рюкзак заабол нюрганай талада хатуу байха ёһотой. Иимэ ранец тон һайн юм. Ухибүүнэй нюрган ходо сэхэ байха.

Тиин зарим хэрэгсэлнүүдые жэлэй туршада шэнэлжэ байха хэрэгтэй. нургуулин жаса руу мүнгэ түлэхсээ бэлдэгты. һара бүри классай копилка руу, нургуулин хэлэбэн шэнэлэгэдэ мүнгэ баһал суглуулха хэрэгтэй.

Янжама КИМ.

Авторай фото-зурагууд.



А.БАТОМУНКУЕВАЙ инфографика.

ХУУЛИ ЁНОН

ЭНЭЭНИИЕ МЭДЭХЭ ХЭРЭГТЭЙ...

Россин Федерацийн Правительство хүүгэдтэ зорюулагдаһан үйлэдбэрийн талаар техникескэ регламент байгууланхай. Тус регламентаар, хүүгэдэй нургуулин сүүмхэнүүд нюрганайнгаа талада хатуу байха ёһотой.

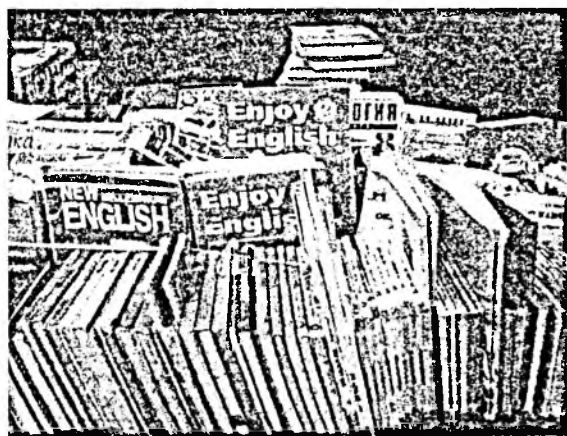
Эхин классуудай хурагшын нэгэ учебнигэй шэгнүүр 300 грамм байха ёһотой. Тиин 5-6 классай учебник - 400 граммтай, 7-9 классай учебник - 500 граммтай, 10-11 классай учебник - 600 граммтай.

Тус регламент ерэхэ хоёр жэлэй туршада бэелүүлэгдэжэ эхилхэ.

ХОТЫН ЁНОН

Августын 15-да Улаан-Удыш 68 нургуулинууд нуралсалай жэлдэ бэлэн байһанаа харуулаа. Энэ жэл нуралсалай жэлдэ хотын нургуулинууд эртүүр бэлэн болоо. Хотын 4871 хүүгэд энэ жэл нэгэдэхи класста хураха аргатай.

Янжама КИМ.



ЖДУТ С РАДОСТЬЮ СВОИХ УЧЕНИКОВ

Первоклассников в школу №8 Улан-Удэ в новом учебном году придет больше



В этом году в среднюю школу № 8, что в поселке Заречный г.Улан-Удэ, придет 168 первоклассников. И это еще не окончательная цифра. К 1-му сентября первоклассников может стать больше. Об этом сказала директор школы Любовь Андреевна Калашникова. Каждый год школа № 8 делает набор пяти классов первоклашек. В этом году сделано исключение, идет набор в дополнительный 6-й.

В прошлом году в школе обучались 1212 учащихся, в новом учебном году их число возросло. К приему детей школа подготовилась, прошла все проверки. Капитального ремонта не было, но ежегодный косметический лоск школа навела. А родители помогли с ремонтом кабинетов. Как сказала Любовь Андреевна, единственное, что им не удалось сделать, это сменить полы.

Проблем с питанием в школе нет. Почти 50 процентов учеников будут охвачены бесплатным питанием. В школьной столовой работают первоклассные повара. А уж как школьники любят лакомиться пышными булочками, которые те пекут в столовой.

Ученик, который ходит в группу продленного дня, питается в столовой несколько раз. Очень важно для подрастающего организма, чтобы ребенок в течение дня ел здоровую пищу. Групп продленного дня в школе два. Попасть в такую группу трудно.

Раньше было очень много родителей, которые не работали. Сейчас появилось много работающих мам. У нас даже очереди в группы продленного дня образуются, чтобы устроить туда ребенка, - говорит Любовь Андреевна.

Школа активно занимается дополнительным образованием детей. У ребят есть выбор: сходить на шахматы, шашки, заниматься народным пением, посещать спортивные секции.

Школьный ансамбль песни и танца «Акварель» в прошлом году участвовал в V Всероссийском фестивале-конкурсе творческих коллективов «Великая Россия». Ребята в школе № 8 растут истинными патриотами родной земли. Подготовка учеников в этом направлении принесла большие успехи: школа не раз становилась призером республиканской игры «Зарница», занимала первые места. Не отдыхают школьники даже летом. Совсем недавно, на V республиканском слете-фестивале приграничных районов «Салют, Граница», который состоялся 31 июля - 1 августа на озере Щучье Селенгинского района, школа получила диплом 1-й степени. Дойти до финала и стать победителем непросто. В этом деле нужно обяза-

тельно продумать наряд, в котором предстоит выступить. «Хождение по спонсорам» обязательно. А иначе как? Так, у школы появились белые парадные костюмы.

В архиве школы, в толстенных папках, хранятся и другие лучшие достижения.

В январе этого года одиннадцатиклассница Бужигма Бабудоржиева участвовала во Всероссийском конкурсе юношеских исследовательских работ имени Вернадского и стала дипломантом. В школе № 8 работают 5 учителей бурятского языка. Ученики изучают предмет со 2-го по 11-е классы. Как сказала директор школы Любовь Калашникова, школьникам нравится изучать бурятский язык. Нужно сказать, что уровень обученности родному языку в школе № 8 очень высок по сравнению с другими городскими школами.

Об этом свидетельствует ежегодное участие в международном конкурсе «Юность моя», где школа удостоилась дипломов 2-й и 3-й степеней. В школе № 8 работают опытные учителя. И в плане оплаты труда педагогов все хорошо. Тут учитель высшей категории и администрация школы получают одинаковую зарплату. Иногда бывает и так, что учителя со стажем и высшей категории получают зарплату гораздо выше. Молодые учителя с хорошей рабочей нагрузкой получают зарплату в 7-9 тысяч рублей.

В ближайшем будущем все городские школы примут статус автономных учреждений. Руководство школы к переменам подготовлено.

Как и всякий учебный год, новый приносит много планов. Считаю, нужно подняться еще на одну планку выше, - говорит директор школы Любовь Калашникова.

Я.КИМ.



Буряад расказуудһаа

МОНГОЛ БАСАГАН

Александр ЖАМБАЛДОРЖИЕВ

Тэрэ холын зун гайхалтай хэн даа: хүхэрэн манархан нарһата уулануудай оройһоо наранай улаабар бүмбэгын нугаран дэгдэхэд, мүнгэн сагаан шүүдэр гансата хатажа, һинидөө үндэр хягай узуураар хорон хэбтэһэн жэргэмэлнүүд һурша мэтээр харбагдан дэгдэжэ, хонгёо аялгаа сасан, эршэгэнүүр нааданхай мэтээр арбаганалдан, сэнхир шэл мэтэ тэнгэрийн майханийе дөрбөөн, шэнхинүүдэн байха...

Талада гараад ябатарни, Сэнгэтэнэй зүгһөө тоонон бурьялжа, үдхэн ногоото талын дунда нэгэ сагаан далбага мэтэ самсатый хазаар моритой хүн би болоходол гэбэ. Би урдаһаань утгад гүйшэбэ. Эрээн таша сээсүүд найган гунхан эрьелдэжэ, жэргэмэлнүүд жэргэнэ, хоёр шэхэндэм һалхин шуужа, нюдэнэй уһаар халин дүүрэхэдэл гэнэ. Зүрхэмни, һая заводилуулан ханымнай часыдал, түргэ түргэн абятайгаар сохилбо... Гүйнэб, тэнгэри, хүбэн үүлдэ... Гэнтэ эхэ, эсэгтээ Сэнгынэз ошохоёо һанажархёод, зог татан зогсобод. Үнөөхи моритой хүн улам дүтэлжэ ябаба... Моринойн туруунай табарха, хүндөөр уухилхань эли болобо.



уулзаа һаань, наадая гээ һаам, юун гэхэ хаб? Наадаха ха гү? Эдеэлжэ дүүргэеэ: - Зай, Баярта, Сэнгынэз ошолдохо гүш? Бидэ айшантайнь золгохо эрэхэмнай, - гэбэ эжым. - Угы. - Юугтэ сабхи, матроскоёо үмдөө һэмши? Зай, тийгээ һаа талаар ошонгүи, гэрээ һахьяд байгаарай, зай гү? - Аһа! - Юун аһаа гэбши?! - Зай. Тэрэ үдэр гэрһэн гарангүй, алаяһанай һиналдахые, хараасгайнуудай пишагашадахые шагнажа, бүхэли үдэр хэбтэбэ бэлэйб. Үдэшлэн тээ эсэгэм ямаршыёб үлүү хүжюүтэй, олоншые үгтэй болонхой Сэнгынхилээ бусахадаа, намайгаа үнинэй тааладаггүй аад, гэнтэ хоно талаада: - Хүбүүм ехэ хүн болоо. Мүнөө намар хургуулида орохон. Эрэ болоо, - гэжэ хэлээд, унтардаа ороод, гансата хурхиршоо хэн. Эжымнишые намайгаа хашажа: - Сэнгынэз аяр Монголһоо айлашад эрээл даа. Бэлэг сэлэг ехые асаргаа, - гэжэ шэбэнээд, - басагатаяа эрээ. Шиний тухай аад, хаб харахан зохидхон лэ басаган байна һэн, - гэжэдэн, би үнөөхи үдэрһингөө елэн харахан үһэтэй, илдаман шарайтай, хазаар моритой басага гэнтэ һанаанда оруулжархёод: - Эжы, өө эжы, монгол басаган гү? - гэжэ зүрхэлэн асуубаб. - Тиймэ даа. Монгол басаган, Сэнгэтэнэй ахатан аяр Монгодо байдаг ха юм. Тэндэл энэ басага үргэжэ абаа. Өһоорхон лэ ажалша басаган болохо ха. Шумууһан гэшнэ, - гэжэ, һанаа алдаба. Миний хажуугаар һалхин шэнгээр нийдэн гараһан монгол басаган, тэрэнэй үдхэн нидхэ, хара ташуур гээжэ, түхэрээн хасар, ташуур бариһан бишыхан гарханууд тухай бодожо хэбтэртээ: - Монгол хаанаб даа, эжы? Бадын саана гэжэ аба хэлээ һэн, - гэжэ асуужархихадам: - Юун? Юун Бадаа хэлэбши, Монголһин хилын саана юм гүбэ. Унта саашаа, - гэжэ, намайгаа шангаар хана руу түлхижэрхёод, өөрөө буруу тээшээ хараад хурхиршадаһан, үрхын забһараар арайхан бүрэлзэн мүшэдтэй тэнгэрийе би удаан шэртэжэ, хир хир хана алдан хэбтээ һэм. Монгол басаган... Хаанашыёб огто холо бэшэ, хилын саанахи Монголой моришо басаган эдэ мүшэдэе нам шэнги хаража хэбтэнтэ гэжэ һанахадаа, үргэнэм буришые хүрэхэе болижо, газар үнээдэй үүгэнэлдэхые, хибэдһээ хибэн уухилалдахые, сагаан нуурга бахануудай дуурялсахые, үургай соогоо хараасгайнуудай бүдэхээр шэбэнэлдэхые шагнажа, зунай богонихон һунин үнгэртэр шахуу хэбтэшэбэ. Гэр соо һэрюу даагад, тэнгэрийн сайража эхилээд байхада, бүхөөр, халажа унташоо һэм... Һэрин гэхэдэм, хон-жэн байба. Үрхөөр харахадамни бүрэнхы. Ягаага эртэ һэришэбэ гэрэшэбэ гэжэ һанакым тэндэ хүндөөр, холоһоо хүнхинэн тэнгэри дуугараа, гэрһимнай дараанса хэнэйшыёб ташуурдажархиханда лэ пяс-пяс гэшэбэ. Бороо орохон ха, тийгээд лэ тэнгэри бүрхэг

байгаа ха юм гэжэ шэбшэһээр, хабшадаг сабхияа үмдөөд, матроскоёо бэдэрхэдэм олдобогүй. Эхэм ханзадаа һөөргөн хадгалжархёо хаш. Уйладаһан хүрээбэ. Гүйжэ бодоод, ханзынгаа хабхаг татахадам, нэгдэбэгүй. Яаха бэлэй гэжэ бодомжлоноб. Хуушан хүүртгээ, үбдэгтөө халаһатай үмдээ һанабаб. Зухалангаймнай дараансада бороогой дуһануудай түргэ түргэн буужал байхань соностоно. Үүдэ нээгээд харахадамни, Сэнгэтэнэй зухалан бороогой булангиртай сайбар боро хүшгөөр дадалагдаһанхай, юушые обоорбогүйб. Яалтайб? Адам субаяа хэдэрэнхэй, адууһанда гараад ябаа ёһотой, тээд эжым хаана гэшэбэ? Эрээдүйдэн Сэнгэтэн тээшэ гүйшэхэ юм байна. Эрээ һаа хараха, хорихо аабза гэжэ һанааб. Богоһо алхакым тэндэ бороо сүхалдаһанда, нойтон амяараа хайран, булангиртай минаануудаараа нуюрым хайрагуй шабхуурдашаба. Һөөргөө гэр уруугаа гүйжэ эрээд, дахин үдэндээ зогсожо, дараанса сохихон дуһануудай нэгэ жэгдэ дуу шагнан байнаб. Нянгарайнгаа гэрэй үбэртэ нойтон үһээ арай мэдэрэгдэмээр шэшээрүүлэн, бохишонхой хэбтэхые обооржорхёод, нүхэртэй болоһондоо байсан: - Нянгар! - гэбэб. Тэрэмни тархашые үндылгэбэгүй. - Нянгар! - гэжэ бүри сүхалтайгаар дуудабаб. Нянгар бодоод, бүхы бээс һэжэржэрхибэ. - Нянгар, гүйлдэе, - гэжэ, Сэнгэтэнэй зуһалангай зүг барин гүйшэбэ. Гэдэргээ эрьелдэн, Нянгараа харахадам, тэрэмни үнөөхи газартаа буришые бохишонхой хэбтэжэ байба. Агшан зуура урмаа таһаран, зуг таташые һаа, тор-тонгүй саашаа гүйжэ ябанаб. Бороогой сайбар хүндэ дуһанууд хайрагуй шэрбэжэл мэдэнэ. Тээд би бүхы бэынгээр норожо, хүйтэ даагаашые һаань, дагжа һүржэ байгаашые һаань, улам улам зориг орон гүйжэл мэдэбэб... Сэнгэтэнэй зуһалангай үүдэ татахында урда шийдэжэ яданаһанда нэгэ бага байд гэбэб. Самсам бээдэм няалдаһанхай, хүйтөөр хайрана, би хирэ хирэ татагад гээд абабаб. Гэр соһоо гэнтэ утаанай үнэр гутаад, ямаршыёб шараһан юумэнэй хэншүү хамарыём сорбэн байхыень илгаруулахада, зориг орожо, үүдыень татаад, богоһодон зогсошобоб. - Баярта гүш? - гэнэн һүлэмхи абяан булангаа дуулахадамни, Сэнгын эжы ха гэжэ тухайлаада: - Тиймэб, - гэжэ шэшэргэнзһэн хоолойгоор харюусабаб. - Наашаа гарыш тээ, энэ бороо соо юушые бэдэржэ эрээбши даа, - гэжэ шара бэринь хэлээд, хамсыһаам татаад, ушаагай хажууда һуулгажархива. Бороодо ороһон борбилоогой дальбараадал бохишоод, шэшэрһэн зандаа һуубаб. Одоол тинхэдээ ушаагай гал дээгүүр сэхэ нам руу гэтшэһэн, нийлэшһэн үдхэн нидхэтэй һонюуша, мүнөө бага уһатан мэлмэлзһэн нюдэнтэй уулзашабаб. Урлануудын бага нээгдэнхэй байба. Би урдаһаань гэтшээд һуутараа, эшэжэ, уруугаа хараһабаб. Мүнөө үсэгдээр хийхидөө сагаан самсатый бэшэ, ногоон торгон тэрлигтэй байба. Гээгэн үүдэншые ара тээшээ жэгдээр һанжанахай. - Баярта, самсаа тайлаад хатаа, - гэжэ Сэнгын һамган бадаһан һагад дуугараад, хамсыһаам татахадамни, би буришые эшэжэ, яахашые мэдэхэе болишоод һуубаб. - Гэмгүй. - Юун гэмгүй гэнэш, - гэжэ, Сэнгын һамган халаха хэбэргүй байба. - Нагаса абгай, энэтнай эшэнэ ха юм, - гэжэ үнөөхи басаган уралаа жэмьлэгэн, энээдһээ баряад, хонгёохон хонхо мэтэ хоолойгоор дуугаржархива. Сэнгын һамган модон аяга соо сай хээд, һамгад һарбайха зуураа: - Ээ, энэш манай хүршэ Бадмын хубүүнлэ, Оюун, танилсагты. Бороогой намдаа һаа, наадахадамни, - гэжэ нэгэ басаган уруу, нэгэ нам уруу харан хэлэбэ. Би халуун сайн хоншуу амтатый хангалай бүхы бээдэ шэнгэн байхые мэдэрхэ зуураа «Оюун, Оюун» гэжэ шэбшэһэнэб.

(Ургэлжэлэһын хожом гараха).



(Эхинийн 1-дэхи, 2-дохи нюурнуудта)

ЗУУН ЖЭЛЭЙ ХЭМТЭЙ ЗУЛА МЭТЭ ҮДЭР



Росси гүрэнэй толгойлогшо Дмитрий Медведев Буряад орон морилжо, хүн зоной ехэ һонирхол үүсхэбэ. Сөведүүдэй талмайһаа эхилээд, тэрэнэй ябаһан лэ газарта хүн зон сугларанхай, тэрэниие амаршалан байгаа. Ерэһэн үдэрэйнгөө үдын тэнгһээ хойшо Дмитрий Анатольевич Росси гүрэнэй Буддын шажанай түб болохо Ивалгын дасан ошожо хараһан байна.

Россин Буддын Заншалта Сангхын Бандида Хамба лама Дамба Аюшеев болоод, Буряад ороной дасангуудай шэрээтэ ламанар тэрэниие хүндэтгэйгөөр утган абаа. Дмитрий Медведев дасан соогуур ябажа хараа, XII Бандида Хамба лама Итигэловэй Нангин мүнхэ бөөдэ хүрөө. Россин Буддын шажанда хүзэглэгшэдэй мүнөөнэй толгойлогшотой Президент уулзажа хөөрэлдэхэдөө, дүрбэн заншалта шажанай бүлэгүүдые, тэрэ тоодо буддын шажаниие гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд дэмжэдэг заршамаа сахиха гэжэ баталба. Тусхайлбал, юрэнхы эрдэмэй

дунда нургуулида шажан мүргэлэй эхи үндэһэнүүдые заалгада энэнь баһал хабаатай. Өөрынгөө талаһаа Бандида Хамба лама Росси гүрэниие бэхижүүлгэдэ болон хүгжөөлгэдэ ороной хүтэлбэрилэгшэдэй хүсэл оролдолгонуудые буддын шажанда хүзэглэгшэд дэмжэхэ гэжэ гүрэнэй толгойлогшодо найдуулба.

Дмитрий Медведев Улаан-Удын авиационно завод хүрэхэ, вертолётые суглуулдаг ажалтай танилсаад, сэдхэлээ ханааб гэбэ. Гэхэтэй хамта бүтээгдэжэ байһан агаарай онгосонуудай зарим түхэлнүүдыеһэн шэнэлбэл, хайн байгаа гэжэ

тэрэ хэлээ. Предприятиин хүтэлбэрилэгшэ үндэр дээдын тушаалта айлаанда авиационно заводой үйлдэбэриин мүнөөнэй байдал, ажалшадай абадаг дунда зэргын салин болоод бусад ажал хэрэгүүд тухайгаа хөөрөжэ үгөө.

Буряад Республикын Правительствын байшанда Росси болон Буряад ороной Президентнууд уулзалга үнгэргөө. Дмитрий Анатольевич республикын социально-экономическа байдалаар һонирхоо. Харин Вячеслав Наговицын энэ асуудалдань харюусахадаа, Буряад орон мүнгэн сангай уналгын хэсүү байдалда ехээр дайрагдаагүй субъектүүдэй тоодо ороно, зүгөөр энэниие даншые зайлан гаража шадаагүй. Онсолон хэлэбэл, жэлэй эхиндэ бүридхэлдэ абтаһан ажалгүйшүүлэй тоо 3,7 процентээр дээшлээ, һарин юрэнхы дээрээ 15 процентдэ хүрэнэ

байна. Уданшыегүй шууд яаралтайгаар абтаһан хэмжээнүүдэй ашаар болон федеральна түбэй дэмжэлгээр энэниие захидажа шадаабди. Мүнөө үень бүридхэлдэ абтаһан ажалгүйшүүлэй тоо 2,6 процент, харин юрэнхы дээрээ 12 процент хүрэтэр доошолоо. Тиихэдэ жэлэй эхиндэ ажалтай салин түлэлгөөр эгээл ехэнь 37 миллион түхэригэй үри шэри ушаруулагдаһан байгаа, харин хэмжээнүүдэй абтаһанай һүүлээр 22 миллион хүрэтэр доошолуулагдаа.

Республика дотор энэ талаар байдал яһала хүтэлхөөр, зүгөөр ямар нэгэн предприятиин хүтэлбэрилэгшэдэй байдалаа захида гэжэ оролдохогүйдэнь, хүшэр болошодог гэбэ.

Эгээл шухалань гэхэдэ, үйлдэбэриие унагаангүй байлгажа шадаабди гэжэ Вячеслав Наговицын тобшолбо. Тиин 2009 оной долоо һарын дүнгүүд үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, һураггүй хайн гэбэ. Налогой татабаринуудаар баһал иимэрхүү байдалтай гэхэн байна. Удаань республикын толгойлогшо шийдхэхээр болоһон ямар асуудалнууд, бэрхшээлнүүд ушарнаб гэжэ ороной Президентдэ мэдээсэбэ. Байгал нуурай уһанай нөөсөнүүдые хамгаалха зонодо Буряад ороной газар дайда ородог һэн хойнонь, энэһэнээ уламжалан, республикада ехэ гаргашанууд хэгдэнэ гэжэ тэрэ онсолбо. Энэһэнээ боложо, республика руу инвестициин мүнгэн ёһоор шэглүүлэгдэнэгүй. Энергетикын халбарин ехэ тарифууд баһал хаад тойбо татана гэбэ. Республикын толгойлогшын ойлгуулжа үгэһэн эдэ бүхы асуудалнуудаар федеральна зургаануудта хайн тээшэнь шийдхэхэ даабаринууд үгтэхэ гэжэ Дмитрий Медведев хэлэбэ.

Энэ уулзалгын удаа Сибириин Федеральна округтой хүгжэлтын асуудалнуудаар Россин Правительствын промышленно-энергетическэ бүлэглэлэй министрүүдэй болон регионой губернаторнуудай хабаадалгатайгаар суглаан үнгэргэгдөө. Россин Президентын албан ёһоной уулзалганууд Николай Бестужевай нэрэмжэтэ Гүрэнэй Ород драмын театрай гоё хайхан ордон соо үнгэргэгдэһэн Буряад ороной искусствын уран бэлгитэнэй болон арадай уран хайханай зохёохы коллективүүдэй илгарма гоё концертээр түгэсэбэ.

Николай БАДМАРИНЧИНОВ.
В.УРБАЗАЕВАЙ фото.

СИБИРЬТЭ ЭЛШЭ ХҮСӨӨР ХАНГАЛГА ЕРЭЭДҮЙДЭ ЯМАР БАЙХАБ?

Сибирьтэ элшэ хүснэй халбарине хүгжөөхэ асуудалаар зүблөөн августын 24-дэ Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдэбэ. Россин энергетикын министр Сергей Шматко Президент Дмитрий Медведевтэй хамта Буряад орон ерэлсэһэн байна. Тэрэ журналистуудай асуудалнуудта харюусаба:

- Сергей Иванович, Буряад орондо элшэ хүснэй тарифуудые доошолуулха арга боломжотой гэшэ гү, Та юун гэхэ байнат?

- Буряад Республикын Правительство элшэ хүснэй тарифууд тушаа хуушарһан үзэл баримтална гэжэ тэмдэглэхэ ёһотойб. Энэнь мүнөөнэй хэсүү байдалда үшөө социальна уялга дүүргэжэ хүдэлжэ байһан предприятинуудай байдалһаа дулдыдана юм бээ. Нүгөө талаһаа элшэ хүсөөр хангагшад гол хэрэгсэлнүүдэй ехэ хуушарһан тухай хэлэдэг, энэнь үндэһэ баримтатай. Тиимэһээ Правительство энергетигүүдтэй хамта эдэ бүгэдэн тухай үгээ ойлголсон хэлсэхэ ёһотой.

Бидэ хэдэн бодото алхамууд тухай хэлсэһэн байнабди. Сетьнүүдэй бодото техникескэ бай-

далынь, жэшээлхэдэ, маанадые ехэтэ һонирхуулна. 14-дэхи ТГК-гай түлөөлэгшэд тарифуудые хубилгаха хэрэгтэй гэжэ хэлэнэ. Тиигэбэл предприятиин гэнэ усалгүй хүдэлмэри хангагдаха болоно. Тиимэһээ Ростехнадзортой хамта техникескэ байдалынь дахин шалгаха, элшэ хүснэй халбарин зохидоор хүдэлхын тула хэды шэнээн инвестициин мүнгэ шэглүүлхэ хэрэгтэйб гэжэ бодожо үзэхэ гэжэ шийдхэбэди.

- Саяно-Шушенскын ГЭС-тэ болоһон гэнтын аюул тарифуудта нүлөөлхэ гэшэ гү?

- Тэндэ болоһон гэнтын аюулай һүүлээр абтаһан хэмжээнүүд яһала үрэтэй байба. Ямар нэгэн региондо шухала хэрэгтэй болоо һаань, Правительство сэнгүүдые гуримшуулха тусхай нор-



мативна ёһонуудые зохёон хараалха тухай манай үүсхэлые Правительствын Түрүүлэгшэ В.В.Путинай дэмжэһэндэнь, би ехэ баяртайб. Мүнөө үедэ элшэ хүсөөр хангалгын сэнгүүд хубилгагдаагүй байна.

Би энэ тохёолдоһон байдалые зөөлөрүүлжэ хэлэнэ бэшэбэ: Саяно-Шушенскын ГЭС-эй хямда байһан, хэрэгһээ гараһан генераци үнэтэй сэнтэй, хара нүүрһээр хүдэлхэ онһон хэрэгсэлээр һэлгэгдээ, энэнь элшэ хүсөөр хангадаг дэлгүүртэ хэзэшье нүлөөтэй байха, гэбэшье бидэ энэ дэлгүүртэ мэгдэхэ, хүлгэхэ байдал ушаруулахагүй гэжэ хэмжээ абтаһан байнабди.

- Буряад орондо хэрэгтэй шулуу нүүрһэнэй нөөсын хэмжээ дахин хаража үзэхэ гү?

- Сибириин нэгдэмэл элшэ хүснэй халбарин генерациин гол зүйлынь шулуу нүүрһэн болоод байна. Тиимэһээ Транспортын министрствэтэй, Россин түмэр харгын эмхи зургаантай энэ түлишэ зөөхэ график шэнээр хаража үзэхэ хэрэгтэй гэжэ бидэ хэлсэбэди. Манай һанамжаар, Сибириин элшэ хүснэй халбарида 6,5 миллион тонно шулуу нүүрһэ үшөө хэрэгсэгдэхэ байна гэжэ тооложо гаргаабди. Түмэр замшад эды

шэнээн шулуу нүүрһэ зөөхэ аргатайбди гэжэ бата мэдүүлээ.

- Элшэ хүснэй сэнгүүдые доошолуулха тухай «Иркутск-энерго» гэнэ эмхитэй хөөрэлдөөндэ танай хабаадаха гэшэ үнэн гү?

- Буряад Республикын Президент иимэ гуйлтатайгаар манда хандаһан байна. Мүнөө үедэ Эрхүүгэй областьдо болон Буряад орондо, зэргэлээд байһан можо нотагууд байгаашье һаа, сэнгүүдые ондо ондоогоор байгуулна, мүн тиихэдэ хямдашар гидрогенераци хэрэглэхэ арга боломжонуудыньше илгаатай. Тэрэнэй хандалгые дэмжэжэ, захиргаанай талаар тодорхой хэрэг ябуулга хэзэбди, мүнөө үедэ «Иркутскэнерго» эмхитэй энэ тухай хэлсэгдэжэ байна. Танай нотаг хямда сэнтэй гидрогенерациһаа элшэ хүсөөр хангагдаха аргатай гэжэ бидэ тоолонобди.

Александр ИМИХЕЛОВ.
С.ДОНДОКОВАГАЙ фото.

БУРЯАД ОРОНИИЕ ХҮГЖӨӨЛГЭДЭ БУЛНОУ АРГА ОЛГОХОЛ

Россин Президент Дмитрий Медведев Улаан-Үдэ ержэ, энэнь түүхэдэ мартагдашагүй үйлэ хэрэг болобо. Үргэн ехэ ороной мүнөөнэй толгойлогшо Буряад орон ходо ержэ байдаг бэшэ хая юм.

Новосибирск хотоноо эхилээд, Шэтэ хүрэтэр Сибирийн Федеральна округой үргэн ехэ нютагуудай толгойлогшонорые суглуулажа, Дмитрий Анатольевич ехэ суглаа үнгэргөө. Ехэтэ хүлээгдээн гүрэнэй хүтэлбэрилэгшын үнгэргээн уулзалгануудай дунда энэнь эгээл шухала хубинь болоно.



даһан үри шэри болоно. Зарим регионудта ажалгүйдэлгын хэмжээ болон ажалай салин түлэлгөөр үри шэринүүдэй дээшэлэгье тогтоожо шаданхай гэжэ тэрэ онсолоо. Эдээнһээ жэшээ абан, эдэ бүгэдэниие гуримшуулахаар гэбэ.

МЧС-эй толгойлогшо Сергей Шойгу үгэ абахадаа, Саяно-Шушенскийн ГЭС-тэ тохёолдоһон гэнтын аюул тухай дахин хануула. Тэрэнэй хэлһээр, үүлэй хорёод жэлэй туршада түрүүшынхией ехэ аюул болобо. Саашань хэлэхэдээ, гэнтын аюулай хойшолонгуудые усдахын тула үнгэргэгдэжэ байһан хүдэлмэринүүд тухай дэлгэрэнгүйгээр тэрэ хэлэжэ үгөө.

Удаань Улаан-Үдэдэ болоһон гэнтын аюулуудые Саяно-Шушенскийн ГЭС-эй гэнтын аюултай тэрэ сасуулаа. Манай эндэхи хоёр ТЭЦ-ые шэнэдхэн хубилгаха үедэ пожарна частинь усдахагадан байгаа. Һүүлдэ хэлгэдээшын долоон хоногоулай үнгэрэн хойно дахин байгуулаа. Дмитрий Медведев энэ хохидолтой ушарые тайлбарилан хэлэхэдээ, аюулгүйе хангаха пожарна частнуудта, сигнализади тодохолгодо болон бусад хэрэгүүдгэ алмаха ябадал огто хоригдохо, энээн тухай хуули ёһонууд абтаха ёһотой гэжэ тэмдэглээ.

Энэ суглаанда Буряад ороной Президент Вячеслав Наговицында үгэ үгтөө. Республикын гол шухала документ болохо 2007 онһоо 2020 он хүрэтэр бэелүүлэгдэхэ Буряад Республикын социально-экономическа хүгжэлтын гол зорилгонуудые Вячеслав Наговицын тайлбарилан хэлэжэ үгөө. Эдэнь хадаа мяха буйлуулгын комплексые, агропромышленна комплексые, ой модоной ажахые хүгжөөхэ зорилгонууд болоно.

Буряад орон хадаа Забайкалийн комплексноор хүгжөөхэ Федеральна программада оронхой. Энээнэй ашаар манай эндэ барилга хүгжөөгдэхэ, хүршэнэртэй харилсаа холбоонууд бэхжүүлэгдэхэ, хэрэгтэй инфраструктура байгуулагдаха, тийгэжэ хаяын ерээдүүдэ Буряад орон руу аяншалагшадай таһалгаряагүйгөөр морилхо хэрэг хангагдаха ёһотой.

Һаяын ерээдүүдэ Байгалай эрьедэ «Байгалай буудал» гэнэн уласхоорондын курорттой аяншалгын комплекс нээгдэжэ, Буряад орондо жэлдээ 2 миллион аяншалагшад ержэ амарха аргатай болохо бшуу. Ази – Номгон далайн регионой гүрэнүүдтэй, онсолбол, Хитад, Монгол оронтой харилсаа холбоогоо үргэдхэжэ, аяншалга хүгжөөхэ найдалтайб-

ди гэжэ Вячеслав Наговицын хэлээ. Республика дотор ашагта малтамалуудай уурхайнуудые нээхэ болон бусад хэрэгүүдтэ дэмжэлгэ шухала хэрэгтэй гэжэ Вячеслав Владимирович нэмэжэ хэлээ. Энээнэй ашаар валова продукция үйлэдбэрилгэ хэдэн дахин дээшэлхэ, ажалай дунда зэргын салиншые доодо захань дүрбэ дахин дээшлүүлэгдэхэ аргатай гэбэ.

Байгал шадар байгаагийн нөөснүүдые хамгаалха хэмжээ ябуулгануудые дүүргэлгэтэй холбоотой тон ехэ гаргашанууд Буряад орондо хэгдэнэ, юуб гэхэдэ, республикын дэбисхэр алдарт далайн эрьедэ оршоно. Арбан жэлэй урда тээ абтаһан «Байгал тухай» федеральна Хуули хүсэдөөр бэелүүлэгдэнгүй. Тиймэхээ инвесторнуудые хойшонь татана.

Энээнһээ гадна Президент Наговицын Буряад ороной саашанхи хүгжэлтын амин шухала асуудалууд дээрэ тогтоо. Гадна республикын хүгжэлтэдэ хаад тойбо татадаг асуудалуудта баһал анхаралаа хандуулаа. Президент Дмитрий Медведев болон гүрэнэй дээдын албан тушаалтад Вячеслав Владимировичай хэлһэн баримтануудые болон жэшээнуудые һайнаар анжаран абаа.

Валентина ГОМБОЕВА,
манай корр.

«ГАЙТАЙХАН ҮБЭЛ БОЛОХОНЬ ДАА»

Сибирийн Федеральна округоор Россин Президентын Бүрин эрхэтэ түдөөлэгшэ Анатолий Квашнийн Сибирийн Федеральна округой субъектүүдэй гүйдэхэхи засагай зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй зүблөө үнгэргөө.

Метеорологууд ехэ хүйтэн, гайтайхан үбэл болохо гэжэ найдуулаа гэжэ Анатолий Васильевич тэмдэглээ. Тиймэхээ тэрэ үбэлэй хүйтэниие дабахын, тийхэдэ Саяно-Шушенскийн ГЭС-тэ болоһон гэнтын аюулай һүүлээр үйлэдбэрилэгдэжэ байһан элшэ хүсье тааруулан хубаарилжа хэрэглэхэ тухай субъектүүдэй толгойлогшонорой һанамжануудые шагнаба.

Мүнөө үедэ Красноярска хизаар болон Кемеровско область үбэлдэ бултанһаа һайн бэлэдхэлтэй, - гэжэ региональна хүгжэлтын министрэй орлогшо Сергей Круглик хэлэбэ. – Кемеровскыи областийн гэр байрын-коммунальна ажахын предприяинууд түлшэ болон элшэ хүсэ хэрэглэһэнэй түлөө үри шэриггүйгөөр хүдэлнэ.

Томско областьдо элшэ хүсэ нөөсэлһэн нэгэшые котельнэгүй гэжэ шалгалта харуулаа, - гэжэ губернатор Виктор Кресс тоособо. – Үбэлэй сагта элшэ хүсөөр хангалгые саг зуура болуулбал, хорин градус хүйтэндэ хүржэ болохо бшуу. Үбэлдэ бэлэдхэлгэдэ хоёр зуун миллион шахуу түхэриг хэрэгтэй, бидэ өөһэдынгөө хүсөөр энэ асуудал шиидхэжэ шадахагүй байнабди.

Мүнгэ зөөрин дуталдабал, Россин Федерацийн Президентын болон Правительствын талаһаа хэрэгтэй тухаламжа үзүүлэгдэхэ гэжэ мого нютагуудай толгойлогшонорые Анатолий Квашнийн найдуула.

Александр ИМИХЕЛОВ,
манай корр.



С.Шилин – и.о.главного федерального инспектора по РБ, В.Псарев – заместитель полпреда по СФО, А.Квашний, С.Круглик, А.Бердников, Кара-Оол.

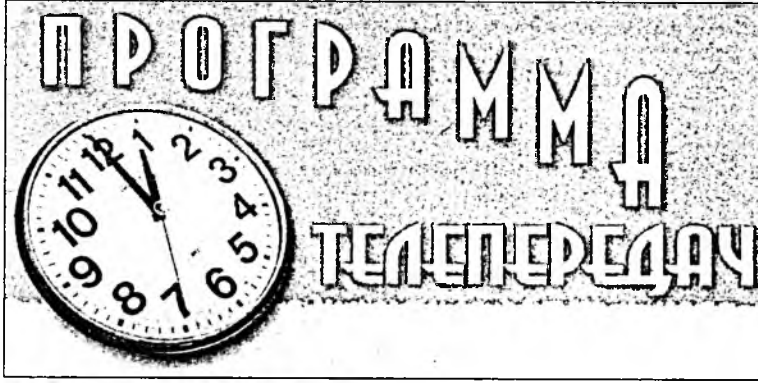
С.ДОНДОВАГАЙ фото.
(Түгэсхэлын 16-дахи нюурта)



№34(21728)

Дүхэрнэ

№34(643)



Понедельник, 31

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

- 06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 НОВОСТИ
10.05 МАЛАХОВ +
11.20 МОДНЫЙ ПРИГОВОР
12.20 КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА
13.20 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»

«РОССИЯ»

- 06.00 ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!
06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
09.50 Х/Ф «МОНРО»
11.45 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ

ВЕСТИ-БУРЯТИЯ

- 15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.40 «ОТЧАЯННЫЕ ДОМОХОЗЯЙКИ»
17.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
19.00 Т/С «ОДНАЖДЫ БУДЕТ ЛЮБОВЬ»

КУЛЬТУРА

- 08.00 КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС»
11.00, 16.30, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20 «В ГЛАВНОЙ РОЛИ...»

Вторник, 1

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

- 06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 НОВОСТИ
10.05 МАЛАХОВ +
11.20 МОДНЫЙ ПРИГОВОР
12.20 КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА

«РОССИЯ»

- 06.00 ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!
06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
09.50 МУХЭ ЗУЛА
10.05 УЛУГUR

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ

21-62-62

- 20.00 Т/С «КАРМЕЛИТА. ЦЫГАНСКАЯ СТРАСТЬ»
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!

КУЛЬТУРА

- 07.30 КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС»
11.00, 16.30, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20 «В ГЛАВНОЙ РОЛИ...»
11.50 Х/Ф «СЕЛЬСКАЯ УЧИТЕЛЬНИЦА»

АРИГ УС

- 08.30 М/С «КРУТЫЕ БОБРЫ»
09.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
09.30 «ТАНЦЫ БЕЗ ПРАВИЛ»
10.30 УБОЙНОЙ НОЧИ

Тивиком

- 06.00, 06.55, 07.50, 08.20, 09.20, 11.30, 17.40, 18.40, 20.50, 21.50, 00.50, 01.30, 02.30 ПОГОДА
06.00 «АГЕНТСТВО»
06.25 «ДАЛЬНИЕ РОДСТВЕННИКИ»

СТС «БАЙКАЛ»

- 18.50, 20.05, 21.55, 22.30, 23.20, 00.05, 00.50, 01.50 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ
06.00 Т/С «ЭВРИКА»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»

СТС «БАЙКАЛ»

- 18.50, 20.05, 21.55, 22.30, 23.20, 00.05, 00.50, 01.50 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ
06.00 Т/С «ЭВРИКА»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»

НТВ

- 07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
09.45 ПРОСТО ВКУСНО
10.00 КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 00.00 «СЕГОДНЯ»

5 КАНАЛ

- 08.00 «УТРО НА ПЯТОМ»
11.30 Д/Ф «МИР ПРИРОДЫ. ЗЕМЛЯ ДИКОЙ СВОБОДЫ»
12.30, 15.30, 18.30, 21.30, 00.30 СЕЙЧАС

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ

21-62-62

- 14.00 «ТАКСИ»
14.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
15.00 «ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО»

Тивиком

- 06.00, 06.25, 06.55, 07.50, 08.20, 09.20, 11.30, 17.40, 18.40, 20.50, 21.50, 00.50, 01.30, 02.30 ПОГОДА
06.00 «АГЕНТСТВО»
06.30 ЕСТЬ РАЗГОВОР

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ

СТС «БАЙКАЛ»

- 05.55, 07.00, 08.05, 09.20, 10.05, 11.15, 18.50, 20.05, 21.55, 22.20, 23.25, 00.05, 00.50, 01.50 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ
06.00 Т/С «ЭВРИКА»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»

НТВ

- 07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
09.45 ПРОСТО ВКУСНО
10.00 «КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК»

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ

СТС «БАЙКАЛ»

- 20.30 Т/С «ГЛУХАРЬ»
22.15 Т/С «МЕНТОВСКИЕ ВОЙНЫ»
20.20 Т/С «ПЛАТИНА»
20.25 ГЛАВНАЯ ДОРОГА

НТВ

- 07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
09.45 ПРОСТО ВКУСНО
10.00 «КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК»

Россин Буряад Республикаар 9-дэхи Межрайонно УФНС-эй гүрэнэй налогово инспектор байхан

МАХАНЧЕВ Байр Николаевичай сахгаа урид наһа баранан ушаараар Хэжэнгын дунда нургуулида сүт нураһан нүхэдэнь гэр бүлэдэнь, дүтын түрэлхидтэ гүнзэгы шаналал гашуудалаа мэдүүнэ.



НТВ

● ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ ● 21-62-62 ● ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ ●

Среда, 2

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 13.00, 16.00, 19.00 НОВОСТИ
10.05 МАЛАХОВ +
11.20 МОДНЫЙ ПРИГОВОР
12.20 КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА
13.20 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»

«РОССИЯ»

06.00 ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!
06.07 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
09.50 «ЕВГЕНИЙ ЛЕОНОВ. «А СЛЕЗЫ КАПАЛИ...»

20.00 Т/С «КАРМЕЛИТА. ЦЫГАНСКАЯ СТРАСТЬ»

21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!
22.00 Т/С «РУССКАЯ СЕРИЯ». «КАТЕРИНА»
23.55 «ВЕЛИКИЕ КОМБИНАТОРЫ»

КУЛЬТУРА

07.30 КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС»
11.00, 16.30, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20 «В ГЛАВНОЙ РОЛИ...»
11.50 Х/Ф «МЫ ЖИЛИ ПО СОСЕДСТВУ»

Ариг Ус

07.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
07.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
08.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
08.35 М/Ф «КРУТЫЕ БОБРЫ»

Тивиком

06.00, 06.25, 06.55, 07.50, 08.20, 09.20, 11.30, 17.40, 18.40, 20.50, 21.50, 00.50, 01.30, 02.30 ПОГОДА
06.00 «АГЕНТСТВО»
06.25, 16.30, 19.00, 23.30 «24»

СТС - «БАЙКАЛ»

07.00, 08.05, 09.20, 10.05, 11.15, 18.50, 20.05, 21.55, 22.20, 23.25, 00.05, 00.50, 01.50 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ
06.00 Т/С «ЭВРИКА»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 М/С «НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ СКУБИ ДУ»

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ» ПРОСТО ВКУСНО
09.45 ДАЧНЫЙ ОТВЕТ
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 00.00 «СЕГОДНЯ»

Четверг, 3

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 13.00, 16.00, 19.00 НОВОСТИ
10.05 МАЛАХОВ +
11.20 МОДНЫЙ ПРИГОВОР
12.20 КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА
13.20 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»

«РОССИЯ»

06.00 ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!
06.07 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
09.50 «ТОЛИ»

21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ

21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!
22.00 Т/С «РУССКАЯ СЕРИЯ». «КАТЕРИНА»
23.55 К 75-ЛЕТИЮ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ. «ВОЗВРАЩЕНИЕ. ЭДУАРД ХИЛЬ»

КУЛЬТУРА

07.30 КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС»
11.00, 16.30, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20 «В ГЛАВНОЙ РОЛИ...»
11.50 Х/Ф «ГОДЫ МОЛОДЫЕ»

Ариг Ус

07.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
07.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
08.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
08.35 М/Ф «КРУТЫЕ БОБРЫ»

Тивиком

06.00, 06.25, 06.55, 07.50, 08.20, 09.20, 11.30, 17.40, 18.40, 20.50, 21.50, 00.50, 01.30, 02.30 ПОГОДА
06.00 «АГЕНТСТВО»
06.30, 16.30, 23.30 «24»

СТС - «БАЙКАЛ»

07.00, 08.05, 09.20, 10.05, 11.15, 18.50, 20.05, 21.55, 22.20, 23.25, 00.05, 00.50, 01.50 ПРОГНОЗ ПОГОДЫ
06.00 Т/С «ЭВРИКА»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 М/С «НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ СКУБИ ДУ»

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ» ПРОСТО ВКУСНО
09.45 ДАЧНЫЙ ОТВЕТ
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 00.00 «СЕГОДНЯ»

Пятница, 4

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00 13.00, 16.00, 19.00 НОВОСТИ
10.05 МАЛАХОВ +
11.20 МОДНЫЙ ПРИГОВОР
12.20 КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА
13.20 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»

21.00 «ПОЛЕ ЧУДЕС»

22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 «МИНУТА СЛАВЫ». НОВЫЙ СЕЗОН
00.40 Х/Ф «ЧУЖОЙ»
02.50 Х/Ф «СЕМЬ ЛЕТ В ТИБЕТЕ»

«РОССИЯ»

06.00 ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!
06.07 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
09.50 МУСУЛЬМАНЕ

12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ

12.30 М/Ф «ТРИ ДРОВОСЕКА»
12.40 Т/С «ГОНКА ЗА СЧАСТЬЕМ»
13.40 СУД ИДЕТ
14.40, 18.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ

КУЛЬТУРА

07.30 КАНАЛ «ЕВРОНЬЮС»
11.00, 16.30, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20 «В ГЛАВНОЙ РОЛИ...»
11.50 Х/Ф «АДМИРАЛ УШАКОВ»

18.20 Д/Ф «ДИКОЕ ПЛЕМЯ. КОЧЕВНИКИ КОРАЛЛОВОГО РИФА»
18.50 Д/Ф «ТАДЕУШ КОСТЮШКО»
19.00 РЕНЕ ФЛЕМИНГ И БРИН ТЕРФЕЛЬ.



№34(21728)

Дүхэрнэ

№34(643)

Table with program listings for 'Ариг Ус' and 'Тивиком' channels.

Table with program listings for 'СТС - БАЙКАЛ' channel.

Table with program listings for 'СТС - БАЙКАЛ' channel.

Table with program listings for 'НТВ' channel.

Table with program listings for '5 КАНАЛ' channel.

Суббота, 5

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ 21-62-62

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ 21-62-62

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ 21-62-62

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ 21-62-62

Table with program listings for 'ПЕРВЫЙ КАНАЛ' on Saturday.

Table with program listings for 'Культура' channel on Saturday.

Table with program listings for 'Тивиком' channel on Saturday.

Table with program listings for 'СТС - БАЙКАЛ' channel on Saturday.

Table with program listings for '5 КАНАЛ' channel on Saturday.

Table with program listings for 'РОССИЯ' channel on Saturday.

Table with program listings for 'Культура' channel on Saturday.

Table with program listings for 'Тивиком' channel on Saturday.

Table with program listings for 'СТС - БАЙКАЛ' channel on Saturday.

Table with program listings for '5 КАНАЛ' channel on Saturday.

Воскресенье, 6

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ 21-62-62

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ 21-62-62

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ 21-62-62

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ 21-62-62

Table with program listings for 'ПЕРВЫЙ КАНАЛ' on Sunday.

Table with program listings for 'Культура' channel on Sunday.

Table with program listings for 'Тивиком' channel on Sunday.

Table with program listings for 'СТС - БАЙКАЛ' channel on Sunday.

Table with program listings for '5 КАНАЛ' channel on Sunday.

Table with program listings for 'РОССИЯ' channel on Sunday.

Table with program listings for 'Культура' channel on Sunday.

Table with program listings for 'Тивиком' channel on Sunday.

Table with program listings for 'СТС - БАЙКАЛ' channel on Sunday.

Table with program listings for '5 КАНАЛ' channel on Sunday.

Table with program listings for 'Ариг Ус' channel on Sunday.

Table with program listings for 'Ариг Ус' channel on Sunday.

Table with program listings for 'Ариг Ус' channel on Sunday.

Table with program listings for 'НТВ' channel on Sunday.

Table with program listings for 'НТВ' channel on Sunday.

МОЛОД НАЙХАН МОНГОЛ ОРОНДО

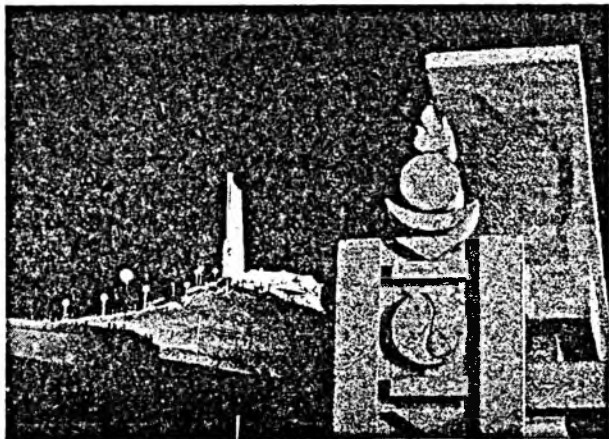
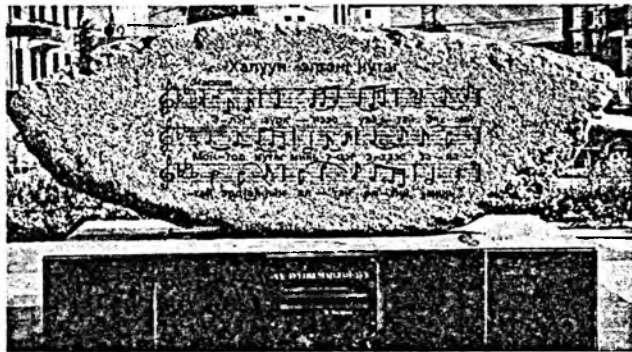
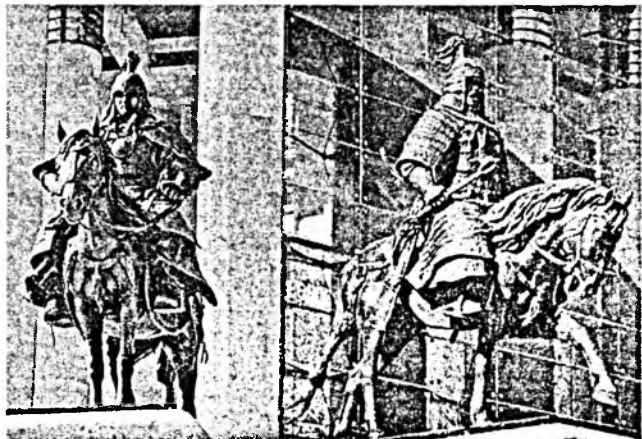
УЛААН-БААТАРАЙ ҮЗЭСХЭЛЭНТЭ ХҮШӨӨНҮҮД

Тон нүүлэй тоо бүридхэлээр Монгол орондо 2 сая 600 мянган хүн тоологдоно. Тэдэнэй саянаа дээшэ зонинь мүнөө Улаан-Баатарга ажагууна.

Монголой нинслэл хото Азин арадудые татаһан түб гэгдэхээр шэмгэлгдэн һалбаржа байнхай. Олон дабхар байшангууд, үзэсхэлэнтэ хүшөө болон янза бүрийн сэнгэлтын ордонууд жэл бүри баригдан бодхоогдоно. Хотын гудамжада дэлхэйн хаа хаанаһаа айлшаар бууһан элдэб үндэһэ яһатаниен ажаглахаар.

Интернетгэ www.soinp.mn гэгээн хаягаар Улаан-Баатарай үзэсхэлэнтэ хүшөөнүүдэй хамагай һайханиен шэлэлгэ соносхогдонхой. Тэрэ хүшөөнүүдэй фото-зураг уншагшадайнгаа анхаралда дурадхая.

Сарюна ЭРДЫНЕЕВА.



МОЯ МОНГОЛИЯ

ОТКРЫТИЕ

Все же как быстро летит время! Кажется, совсем недавно мы с сыном совершили свой судьбоносный шаг в нашей жизни - шагнули в новую для нас жизнь, приехали в Улан-Батор, я - работать, он - учиться. А гляди-ка, уже 5-й год здесь, в этой стороне, ставшей такой близкой и дорогой понастоящему.

За это время появились новые друзья и просто знакомые. Среди них есть учителя и деятели культуры, бизнесмены и государственные служащие, есть также и те, кому нечего есть и негде переночевать. Порой это люди полярно противоположные и по характеру, и по происхождению, но объединенные одним-тем не кичится своим достатком, а этот - не стыдится своей бедности - все естественно, непринужденно! И в этом было для меня открытие моей Монголии.

РАДИ МОНГОЛЬСКИХ ДЕТЕЙ

Пятый год работы в филиале Восточно-Сибирского государственного технологического университета, а с прошлого года - это Консорциум Бурятского государственного университета и ВСГТУ, тесное общение с монгольскими студентами - это тоже мое открытие Монголии, и не извне, а изнутри. И каждый день каждого года имеет свою изюминку, а то и несколько!

В 1-й год, помню, уехала на месяц по аймакам Монголии, в составе комиссии по проведению Московской Олимпиады по физике, математике, русскому языку, оставив 14-летнего сына одного (полный холодильник, зная сумму денег, отрепетированный маршрут «школа-дом-магазин по

необходимости», наставления-записки, расклеенные по всей квартире и т.п.! На месяц! Каждый день перезванивались по несколько раз. Помню, сестра из Америки пыталась остановить, но, как говорится, процесс пошел. Олимпиада сулила победителям квоты, скидки при обучении в Российских ВУЗах. И ради монгольских детей это было сделано. Но и я получила огромное вознаграждение в виде встреч, знакомств, награждения победителей!

Дархан, Эрдэнэт, Сухэ-Батор, Улиастай, Алтай, Баянхонгор, Арвайхээр, Цэцэрлэг - это 1-ый год. А во второй - Мандалгоби, Даланзадгад, Сайншанд... Пачки фотографий живо напоминают о проведенном времени. Природа, люди... Везде улыбки, приветливые лица. Монгольских людей отличает эта природная приветливость. Кажется, даже если человек будет тяжело болен и к нему войдет незнакомый путник, то его встретят улыбкой, и не натянутой, а искренней, сердечной. Расположение людей, их радушие так вдохновляло в нелегком путешествии, усталость как рукой снимало, когда видела их нелегкий быт, но при этом - безозубые улыбки, счастливые лица!

ГОБИЙСКОЕ РАДУШИЕ

Помню, в Гоби мы попали в пыльную бурю. За рулем джипа был А.Ю.Ивахин, атташе по культуре Посольства РФ в Монголии. На расстоянии вытянутой руки ничего не было видно. Ехать приходилось медленно, и чтоб не сбиться с пути, приходилось уточнять направление дороги у редких встречных путников. На их черных запыленных лицах в улыбке белели зубы, и они охотно направляли нашу машину, показав

рукой направление. Приветливо махнув рукой, они исчезали в каком-то коричневом тумане пустынной бури. Я недоумевала; как они сами не собьются с дороги, ведь нет ни одной отметки на пути - ни дерева, ни знака.

По пустыне Гоби ехали более 3-х часов. И взгляду не за что было зацепиться - пусто, только изредка мелькали низко летающие птицы... Наконец, подъехали к одинокой юрте. Хозяйка, казалось, ждала нас: горячий чай, неторопливая беседа, приветливые улыбки, короткий отдых и снова - в путь! В заднее стекло джипа было видно, как хозяйка долго махала нам вслед, словно самым родным и близким людям, пока не скрылась из вида. И это очень трогало наши сердца, и мы были благодарны этим незнакомым людям!

ЯГНЯТА...

В ЯРКИХ ЖИЛЕТКАХ

Разнообразная природа Монголии - и скалы, и тайга, и пустыня, и горы, и степь - не может не восхищать, насколько она величественна и таинственна. Истинно, природа - молчаливое свидетельство Славы Божьей! Отара овец, как белое озерце, плавно текущее по ландшафту, верблюды, эти корабли пустыни, близко подступившие нас к себе, но бдително не спускающие с нас внимательного взгляда своего миловидного, мохнатые яки - все они теперь смотрят на меня с фотографий, сделанных в этих поездках. На одной фотографии - маленькие ягнята в ярких жилетках. И в этом - любовь хозяев к своим питомцам! Мне объяснили: яркая одежда показывает хозяину на расстоянии самочувствие ягненка. Если яркое пятнышко в степи неподвижно длительное время, значит - проблема, ягненок лежит и не двигается - хозяин отары сразу же поспешит к нему на помощь.

В юртах, где нас встречали, чистота и порядок, строго установленный и поддерживаемый не одним днем, а веками.

Очень благодарна судьбе за подарок - эти поездки и встречи. Мои друзья - монголы, обездвигавшие полмира, признаются, что они не видели столько в Монголии, сколько посчастливилось мне!

Я СЧАСТЛИВА СО СВОИМИ СТУДЕНТАМИ

И пятый год работы с монгольскими студентами каждый день добавляют в мою Монголию свои картинки и свои мелодии. На мой взгляд, монголов можно представить как народ, стремящийся к учебе, к знаниям. Мои студенты, будущие экономисты, таможенные работники, юристы, менеджеры, приходят на занятия по русскому языку с огромным желанием овладеть языком, не боясь дерзновенно шагнуть в будущее, уехать в Россию, чтоб завершить там образование и получить заветный диплом Российского образца. Истинные чингизиды, они простодушны, откликающиеся на любовь, четко чувствующие интонацию голоса преподавателя - доволен или нет - уважающие старших, имеющие чувство юмора - с ними интересно и весело. Каждый раз бегу на занятия с моими студентами, желая только одного - научить, воспитать!

Недавно разбирали слово «усердие». Объясняю: «у сердца». Любое дело выполняйте с усердием и тогда успех вам гарантирован. Студенты записывают слово в тетрадь, выделяют корень. Задумываются. Для них это - открытие. Разобрали с ними вместе на образных примерах, каков человек, усердно выполняющий свою работу. Вижу: о чем-то перегова-

риваются между собой, усваивая это слово. Думаю, теперь не забудут: научились и слову, и делу!

5-й год ходим в детский дом №4 г. Улан-Батор. Первый раз мы приехали к детям небольшой группой студентов филиала ВСГТУ, принесли канцелярские товары, сладости, одежду. Дом был серый, местами мрачный. Но сейчас это совсем другое заведение - светлое, чистое! Директор дома Ц.Нарандэлгэр, тоже 5 лет назад приступивший к своим обязанностям, сделал за этот период непостижимое - реконструировал здание, ремонт всех комнат и т.д. И сейчас нас встречают радостные лица детей! И результат нашей дружбы - учеба воспитанницы детского дома Ч.Урчимэг в филиале ВСГТУ на бесплатной основе. В августе - сентябре она поедет в Россию, и мы с ней верим, что ее будущее будет счастливым.

В конце 2008 года Консорциум БГУ-ВСГТУ провел благотворительную акцию «Моя помощь детскому дому» и, собрав добровольные взносы преподавателей и студентов Консорциума, передал их на общее собрании детскому дому №4. На эти средства была организована Новогодняя ночь для детей. Эту инициативу активно поддержали Институт национальной физической культуры и институт «Оюу». Так мы помогли детям - сиротам, а они помогли нам стать добрее, сердечнее.

Недавно я прочитала выражение: «Спящий гигант Монголия». На мой взгляд - «Пробудившийся гигант Монголия», потому что процесс пробуждения уже состоялся. Гигант встает на ноги, чтобы зашагать уверенной поступью в будущее! И я верю в это!

Лина ИСАКОВА,
преподаватель
русского языка
Консорциума БГУ-ВСГТУ.

РОССИН ПРЕЗИДЕНТ - МОНГОЛ ОРОНДО



Халхин-Голой байлдаанда Илалта мандуулхаар 70 жэлэй ойн баярта зорюулагдан хэмжээнүүдтэ хабаадахаяа Россин Федерациин Президент Дмитрий Медведев Буряадхаа Монгол орон руу ошоһон байна.

Улаан-Баатарай гол талмай дээрэ Россин Президент Монголой Президент Цахиагий Элбэгдоржтой уулзаа. Тэрэшэлэн Монголой Хүндэлэлэй дэбтэр дээрэ Дмитрий Медведев гараа табяа. Удаань хоёр гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаа тодорүүлһан хэдэн хэлсээнүүд баталагдаа. Монголой Ехэ Хуралай Түрүүлэгшэ Дамдинай Дэмбэрэлтэй, премьер-министр Санжийн Баяртай Россин Президент хөөрөлдөө эрхилээ.



Плехановой нэрэмжэтэ Россин экономическа академиин Улаан-Баатарай филиал хүрэнэй удаа "Монголросцетмет" гэгэн хоёр гүрэнүүдэй холбоо компаниин хүдэлмэрилэгшэдтэ гүрэнэй шагналнуудые барюуһан байна.

Маршал Георгий Жуковта зорюулжа бодхоогдоһон хүшөөдэ баглаа сэсэг үсэгэлдэр Россин Президент табяа. Халхин-Голой байлдаанда илаһаар 70 жэлэй ойн баярай хэмжээн соо ветерануудта гүрэнэй шагналнуудые зүүлгээ.

Интернетэй материалаар Сарюуна ЭРДЫНЕЕВА бэлдэбэ.

ҮҮСХЭЛ БОЛОН ХАРЮУСАЛГА - ЗАСАГАЙ БҮХЫ ШАТАНУУДТА



Россин Федерациин Правительствын Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Виктор Зубковой ударидалга дор үнгэргэгдэн Сибирин губернаторнуудай зүблөөндэ 2010-2012 онуудай бюджетүүд хоорондын харилсаанууд тухай асуудал тодорхойгоор, Сибирин Федеральна округой субъектнүүдэй онсо шэнжэнүүды хараада абалгатайгаар зүбшэгдөө. Россин Федерациин финансын министрэй орлогшо Антон Силуянов эндэ элдхэл хээ. Зүблөөндэ хабаадагшад тэрэнэй элдхэл шагнаад, эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэһэн байна.

2009 ондо экономикын халбариди ушарһан хэсүү байдалһаа боложо, бүхы шатын бюджетүүдэй олзо оршонууд эрид доошооло гэжэ мэдээжэ. Байгша оной январь-июль харануудай туршад федеральна бюджетэй олзо оршонууд үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхата, оройдоол 67 процентдэ хүрөө. Юрэнхы дээрэ тогтоһон байдал шэнжэлэл хэхэдэ, 2010 ондо федеральна бюджет хараалан абалгы ехэ шангалха, нарилха хэрэгтэй гэжэ Виктор Зубков тэмдэглээ. Гэхэтэй хамта бюджетэй юрэнхы гаргашанууд хороогдохогүй гэжэ лаб тодорхойлогдонхой. Хэрбээ 2009 ондо 9,7 триллион түхэриг байгаа наа, 2010 ондо 9,8 триллион түхэригэй гаргашанууд хэгдэхэ гэжэ багсаагдана. Бюджетэй дутагдаһыень тоолон гаргахата, 3,2 триллион түхэригтэ хүрэнэ. Энэнь валова дотоодын продуктын 7,5 процент шахуу болоно. Бюджетэй талаар ушаруулагдха дутагдаһай энэ дээдэ захан болоно. 2011-2012 онуудта тэрэниие удаа дараалан 3 процент хүрэтэр доошолуулха хэрэгтэй. Тийгэбэл макроэкономическа талаар

тогтууритай байдал хангаха зорилго туйлагдаха байна. Экономикын талаар тогтоһон мүнөөнэй байдал бюджетэй мүн гээ зөөри гаргашалха, булюу анхарал хандуулха зорилгонуудые тодолхо эрилтэ табина. Россин Федерациин эрхэтэдэй урда абан социальна уялгануудые дүүргэлгэдэ гаргашанууд нэн түрүүн хэгдэхэ ёһотой. Тийхэдэ экономикын байдал нэргээхэ, хүгжөөхэ эрхэ байдал байгуулгада бюджетэй мүн гэн гаргашалагдаха байна. Можо нотагуудай хэмжээндэ баһал булюу анхарал хандуулаар зорилгонуудые тодолхо шуухала. Байгша оной түрүүшын хаяд жэлэй туршад субъектнүүдэй хамтадагданан бюджетүүдтэ үнгэрһэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхата, налогуудай 85 процентнь оруулагдана. Бүхы ороной хэмжээндэ абажа харахата, Сибирин Федеральна округой субъектнүүдэй бюджетүүдтэ һураггүй багаар оруулагдана гэжэ гү, али 20 процент шахуу болоо. Илангаяа олзо оршодо тохогодог налогой татабаринууд доошолоо. Сибирин Федеральна ок-

ругой субъектнүүдээр абажа харахата, 55 процентээр доошолоод байна. Сибирин Федеральна округоор ажалтай салингай түлбэридэ хэгдэдэг гаргашанууд нөдөндонхойдо орходоо дунда зэргээр 5 процентээр дээшлээ. Эрхүүгэй болон Омско областнүүдһаа, Забайкалийн хизарһаа бэшэ округтой можо нотагуудта түрүүшын хаяд жэлдэ бюджетдэ хэгдэн гаргашанууд дээшлээ, гэбэшье энэнь орон доторхи дунда зэргын хэмжээнһээ 4 процентээр бага байна. Бүхыдөө энэ жэлдэ бюджетдээ хэгдэхэ гаргашанууд доошолхо гэжэ хүлээгдэнэ. 2010 ондо Россин Федерациин субъектнүүды дэмжэлгэдэ 1 трлн. түхэригэй бюджетүүд хоорондын трансфертнүүд үгтэхэ гэжэ түсэблэгдэнэ, энэнь 2009 онойхидо орходоо 85 процент болоно. 2011 ондо трансфертын хэмжээн 951 млрд. түхэригтэ хургэдэхэ, харин 2012 ондо - 854 млрд. түхэриг үгтэхэ ёһотой. Манай тоолон тодорхойлоной ёһоор, үгтэхэ мүн гээ зөөри субъектнүүдэй булюу талын шэглэлнүүдээр эрилтэ хэрэг-

лэмжэнүүдынь хвсэд дүүрэнээр хангаха зэргэтэй. Гэхэтэй хамта 2010-2012 онуудта Россин Федерациин субъектнүүдтэ дотацийн гуримаар 2009 оной хэмжээндэ мүн гэнэй тухаламжа үзүүлэгдэхээр багсаагдана. Тийхэдэ жэл бүри 374 млрд. түхэриг үгтэхэ болоно. 2010 ондо Россин Федерациин субъектнүүдэй бюджетүүдэй тэнсүүриие хангалата 47,3 млрд. түхэриг үгтэхэ. Бюджетүүд хоорондын харилсаануудта федеральна бюджетдэ үгтэхэ субвенцинууд дамжуулан үгэһэн федеральна эрхэ түлөөлэлгэнүүды мүн гээ зөөрөөр хангалата шэглүүлэгдэхэнь лэбтай. Тэдэнэй хамтын хэмжээн 2010 ондо 231,5 млрд. түхэригтэ

субсидинууд гэхэ гү, али мүн гэнэй тухаламжа тэрэл зандаа үлээгдээ. Эдэ зорилгонуудта 105,3 млрд. түхэриг һомологдохоор түсэблэгдэнхэй. Энэнь 2009 онойхидо орходоо һураггүй ехэ. Краснодар болон Оренбург хотонуудта үнгэргэгдэн зүблөөнүүдтэ Правительствын Түрүүлэгшын хүдөө ажахыда үзүүлэгдэхэ мүн гэн тухаламжын талаар абанан шийдэхэбэринүүдые онсо тэмдэглэхэ байна гэжэ Виктор Алексеевич хэлэбэ. 2010 ондо хүдөө ажахын үйлдэбэрилэгшэдэй гүрэнһөө абанан урьһаламжануудай процентнэ ставкаданы субсидийн гуримаар үзүүлэгдэхэ тухаламжа дээшлүүлэгдэхээр түсэблэгдэнхэй.



хүргэдэхэ, харин 2011-2012 онуудта ту тудгаа 230,6 ба 239,6 млрд. түхэригтэ хүрэхэ байна. Үгтэхэ бүхы субвенцинуудтэй 50 процентнй шахуу зарим категориин эрхэтэдэй гэр байрынакоммунальна хангалгануудые түлээгдэхэ шэглүүлэгдэхэ байна. Хүн зоние ажалаар хангалата нүлөөлхэ эрхэ түлөөлэлгэ Россин Федерацин можо нотагуудта дамжуулан үгэнхэй. Энэ хэрэгтэ баһал субвенциин гуримаар мүн гэн һомологдохо. 2010 ондо 8,7 млрд. түхэриг үгтэхэ юм. Федерациин субъектнүүдэй бюджетүүдтэ 2010 ондо 286 млрд. түхэриг субсидийн гуримаар үгтэхэ, харин 2011-2012 онуудта энэнь ту тудгаа 252 ба 202 млрд. түхэригтэ хүрэхэ байна. Гадна эрдэм һуралсада, элүүрые хамгаалата, социальна политикые бэлүүлгэдэ болон соёлой халбариде үгтэхэ

Буряад орондо хонин ажал хүгжөөхэ, адуу үсхэбэрилхэ талаар ехэ таарамжатай байна. Эдэ халбаринуудаар бодолтой шийдэхэбэринүүд абтажа, аштагтай үүсхэлнүүд гаргагдабал, федеральна түб дэмжэхээр бэлэн гэжэ мэдүүлэнбди. Хүдөөгэй ажалшад тодо зорилго табия, ажал хэрэггэ эрхилхэ ёһотой. Тийгэбэнь банкын ставкануудта субсиди олгохо байнабди. Зүгөөр мүн гээ зөөри хаяглал гуримаар, үндэһэ баримтатыйгаар үгтэхэ юм. Хүдөөгэй зон өөһэдөөл холын хараатайгаар, үүсхэлтэйгээр хүдэлхэ гэжэ оролдохо болоно. Николай БАДМАРИНЧИНОВ, манай корп. ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: А.Зубков Ивалгын дасанда; шэнэ үүлтэрэй хонидые үсхэбэрилдэг ажахыда. Р.-Н. БАЗАРОВАЙ зурагууд.